

Bendrasis duomenų teikimo standartas, angl. Common Reporting Standard (toliau CRS)

Kas yra CRS?

Tai pasaulinis automatinio keitimosi informacija apie finansines sąskaitas standartas, kuris įsigaliojo nuo 2016 m. sausio 1 d. CRS tikslas – kovoti su tarptautiniu mokesčių vengimu. Remiantis standartu, finansų įstaigos turi identifikuoti finansines sąskaitas, priklausančias klientams, kurių rezidavimo vieta mokesčių tikslais yra valstybėje arba jurisdikcijoje, kuri nėra finansų įstaigos valstybė ar jurisdikcija.

Kas yra finansų įstaiga?

Finansų įstaiga – indėlių įstaiga (kaip taisyklė – tai įmonės, valdančios indėlių sąskaitas), pasaulio įstaiga (įmonė, siūlanti klientams pasaulio sąskaitų ar panašias paslaugas), investicinė įmonė (kaip taisyklė – investiciniai fondai) ar draudimo įmonė, siūlanti taupymo produktus, pavyzdžiui, kapitalo kaupimu pagrįstą draudimą.

Kas yra naudos gavėjas / kontroliuojantysis asmuo?

Sąvoka naudos gavėjas / kontroliuojantysis asmuo reiškia fizinius asmenis, kurie kontroliuoja juridinį asmenį. Šiuo atveju kontrolė reiškia, kad fizinis asmuo turi tiesioginę ar netiesioginę nuosavybės teisę į daugiau kaip 25 proc. juridinio asmens finansinio turto.

Kokias pareigas turi vykdyti finansų įstaigos pagal CRS?

- Identifikuoti naujų fizinių ir juridinių klientų rezidavimo vietą mokesčių tikslais (įskaitant klientus, turinčius rezidavimo vietą mokesčių tikslais tik valstybės viduje);
- tikrinti esamus fizinius ir juridinius klientus, kad nustatyti klientus, kurių rezidavimo vieta mokesčių tikslais yra kitoje valstybėje, nei finansų įstaigos veiklos valstybėje;
- identifikuoti klientus juridinius asmenis ir jų naudos gavėjus / kontroliuojančiuosius asmenis, kurių rezidavimo vieta mokesčių tikslais yra kitoje valstybėje, nei finansų įstaigos veiklos valstybė;
- pranešti vietos mokesčių institucijai apie klientus, kurių rezidavimo vieta(-os) mokesčių tikslais yra kitoje valstybėje, nei finansų įstaigos veiklos valstybė.

Kada juridinio asmens ar ūkio subjekto rezidavimo vieta mokesčių tikslais yra tam tikroje jurisdikcijoje?

Juridinio asmens rezidavimo vieta mokesčių tikslais yra tam tikroje jurisdikcijoje, jei pagal tos jurisdikcijos įstatymus dėl savo juridinio adreso, rezidavimo vietos, valdymo, įsteigimo vietos arba kito panašaus pobūdžio kriterijaus jis moka ar turi mokėti mokesčius šioje jurisdikcijoje.

Kur yra juridinių asmenų dukterinių įmonių ir filialų rezidavimo vieta mokesčių tikslais?

Paprastai juridinio asmens filialo rezidavimo vieta mokesčių tikslais būna valstybėje, kurioje yra juridinio asmens, kuriam priklauso padalinys, rezidavimo vieta mokesčių tikslais.

Kada juridinis asmuo yra kitos valstybės rezidentas mokesčių tikslais?

Kiekvienos valstybės vidaus įstatymai numato sąlygas, kuriomis remiantis, laikoma, kad juridinis asmuo yra rezidentas mokesčių tikslais. Minėtos sąlygos numato įvairias sąsajų su valstybe formas, kurios vidaus mokesčių įstatymuose sudaro visapusiško apmokestinimo pagrindą.

Kur yra fizinio asmens rezidavimo vieta mokesčių tikslais?

Paprastai rezidavimo vieta mokesčių tikslais laikoma toje valstybėje, kur fizinis asmuo gyvena. Tačiau svarbu atsižvelgti į tai, kad esant specialioms aplinkybėms (pvz., asmuo studijuoja užsienyje, dirba kitoje valstybėje ar yra išvykęs į ilgą kelionę), galimai fizinis asmuo taps rezidentu kitur arba daugiau nei vienos valstybės rezidentu vienu metu.

Kada fizinis asmuo yra kitos valstybės rezidentas mokesčių tikslais?

Iš esmės gyvenamoji vieta mokesčių tikslais apibrėžiama taip pat, kaip ir nuolatinė gyvenamoji ar buvimo vieta. Pabrėžtina, kad kiekvienoje valstybėje galioja savos rezidavimo vietos mokesčių tikslais nustatymo taisyklės. Daugiau informacijos apie rezidavimo vietos mokesčių tikslais taisykles tam tikroje jurisdikcijoje galima rasti apsilankius EBPO automatinio keitimosi informacija interneto svetainėje adresu <http://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/tax-residency/#d.en.347760>.

Kilus klausimams, kaip nustatyti savo rezidavimo vietą mokesčių tikslais, asmeniui patartina kreiptis į patarėją mokesčių klausimais arba susisiekti su savo vietos mokesčių administratoriumi.

Kokią įtaką CRS daro finansinių paslaugų sektoriui?

Finansų įstaigos, pvz., bankai, vertybinių popierių institucijos, lėšų valdymo įmonės, investicinės bendrovės, gyvybės draudimo bendrovės, privalo identifikuoti visus savo klientus pagal CRS taisykles. Vėliau šios institucijos turi pranešti apie klientus ir jų finansinį turtą mokesčių institucijoms. Savo ruožtu mokesčių institucijos siunčia duomenis kitų CRS valstybių mokesčių institucijoms.

Ką turi daryti klientas, kuris yra rezidentas mokesčių tikslais kitoje valstybėje, nei finansų įstaigos veiklos valstybė?

Klientas turi atsakyti į finansų įstaigų pateikiamus klausimus. Jei klientas turi mokėti mokesčius vienoje ar daugiau valstybių, kurios nėra finansų įstaigos veiklos valstybės, finansų įstaigos gali paprašyti kliento užpildyti patvirtinimo formą. Šioje formoje klientas pateikia informaciją apie savo rezidavimo vietas mokesčių tikslais ir mokesčių mokėtojo identifikacinį (-ius) numerį (-ius) (MMIN).

Kas yra MMIN?

MMIN yra mokesčių mokėtojo identifikacinis numeris ar panašus numeris. Tai unikali fiziniam ar juridiniam asmeniui jurisdikcijoje mokesčių administravimo tikslais priskirta raidžių ar skaičių kombinacija.

Jeigu klientas neturi MMIN, ką jis turi daryti?

Daugelyje valstybių MMIN yra suteikiamas ir šiuo atveju klientas turi jį pateikti. Tačiau pasitaiko atvejų, kai tam tikrose jurisdikcijose MMIN nesuteikiamas. Jeigu klientas neturi MMIN, jis turi kreiptis dėl MMIN suteikimo, vadovaudamasis valstybėje galiojančiomis taisyklėmis. Daugiau informacijos apie atitinkamose jurisdikcijose galiojančius MMIN formatus galima rasti adresu <http://www.oecd.org/tax/automatic-exchange/crs-implementation-and-assistance/tax-identification-numbers/#d.en.347759>.

Kas gali nutikti, jeigu klientas nesutinka atsakyti į finansų įstaigos pateiktus klausimus, susijusius su jo rezidavimo vieta mokesčių tikslais, MMIN, ir (arba) jis nepateikia finansų įstaigai prašomų dokumentų?

Jei klientas nesutinka atsakyti į klausimus ir to nepadaro ir (arba) paprašytas neužpildo patvirtinimo formos, finansų įstaiga privalo pranešti apie tokius klientus mokesčių institucijoms, pateikdama informaciją, kad jų rezidavimo vieta mokesčių tikslais yra kita valstybė nei finansų įstaigos veiklos valstybė.

Kas gali nutikti, jei klientas pateikia neteisingą arba melagingą informaciją?

Klientui tyčia pateikus melagingus duomenis arba nepateikus tam tikrų duomenų patvirtinimo formoje, kai kuriose valstybėse jam gali būti paskirta bauda arba laisvės atėmimo bausmė.

Sąskaitos ar produktai, apie kuriuos duomenys pagal CRS neteikiami, yra:

- pensijų draudimo ir pensijų taupomosios sąskaitos, atitinkančios tam tikrus kriterijus;
- paveldėtos sąskaitos;
- sąlyginio deponavimo sąskaitos;
- bendrovių sąskaitos, kurių akcijomis viešai prekiaujama biržoje, arba su tokiomis bendrovėmis susijusiems juridiniams asmenims / ūkio subjektams.

Kas yra aktyvus nefinansinis subjektas?

Įmonė (išskyrus finansų įstaigas) laikoma aktyvia, jeigu ji:

- gauna daugiau kaip 50 proc. pajamų iš prekių ir paslaugų pardavimo;
- daugiau kaip 50 proc. jos turto priskiriama veiklai, susijusiai su prekių ir paslaugų pardavimu.

Kokios įmonės priskiriamos prie aktyvių?

Pvz., prie aktyvių įmonių priskiriamos:

- įmonės, kurios daugiau kaip 50 proc. įplaukų gauna iš prekių ir (arba) paslaugų gamybos ir (arba) pardavimo;
- biržos prekybos sąrašuose esančios su jomis susijusios įmonės (dukterinės įmonės, filialai);
- vyriausybės subjektas, tarptautinė organizacija, centrinis bankas arba subjektas, kuris visas priklauso kuriam nors vienam ar keliems pirma nurodytiems asmenims;
- fondai, ne pelno siekiančios organizacijos, registruotos religinės bendruomenės ir kiti nuo mokesčių mokėjimo atleisti juridiniai asmenys / ūkio subjektai.

Kas yra pasyvus nefinansinis subjektas?

Įmonė (išskyrus finansų įstaigas) laikoma pasyvia, jei:

- daugiau kaip 50 proc. jos pajamų yra pasyviosios pajamos arba
- daugiau kaip 50 proc. jos turto kuria pasyviausias pajamas.

Kokios gali būti pasyvios pajamos?

Pasyviosios pajamos gali būti, pavyzdžiui, dividendai ar palūkanos. Prie pasyvių pajamų gali būti priskiriamas nuomos mokestis ir autoriniai atlyginimai, jei įmonė neturi darbuotojų. Be to, tai gali būti anuitetai (dažnai susiję su gyvybės draudimu), kapitalo prieaugis, pelnas iš turto ar nuosavybės, kuri gali kurti pasyviausias pajamas, pardavimo, tam tikra draudimo graža ar mokėjimas, gražinimas.

Ką turi daryti pasyvus nefinansinis subjektas?

Pasyvaus nefinansinio subjekto pareiga – pranešti, ar turi naudos gavėjų, kurie yra rezidentai kitos valstybės nei finansų įstaigos veiklos valstybė. Jeigu toks naudos gavėjas, kurio rezidavimo vieta mokesčių tikslais yra kitoje valstybėje nei finansų įstaigos veiklos valstybė, egzistuoja, finansų įstaiga privalo pranešti apie šį juridinį asmenį ir naudos gavėją mokesčių institucijoms.

Ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės įsteigta finansų įstaiga laikoma duomenų neteikiančia finansų įstaiga?

Tarybos direktyvos Nr. 2014/107/ES I priedo VIII skirsnio B poskyrio 1 dalyje išvardijamos įvairios duomenų neteikiančių finansų įstaigų kategorijos, kurioms leidžiama neteikti duomenų. Duomenų neteikianti finansų įstaiga yra Vyriausybės subjektas, tarptautinė organizacija arba centrinis bankas, išskyrus atvejus, susijusius su mokėjimu, kuris atsiranda dėl įsipareigojimo, savo ruožtu susijusio su tokios rūšies komercine finansine veikla, kurią vykdo nurodytoji draudimo bendrovė, pasaugos įstaiga ar indėlių įstaiga ir kt. Vyriausybės subjektas apibrėžiamas kaip valstybės narės ar kitos jurisdikcijos Vyriausybė, valstybės narės arba kitos jurisdikcijos politinis vienetas (kuris, siekiant išvengti abejonių, atitinkamai apima valstybę, provinciją, apygardą ar savivaldybę) arba visiškai valdoma valstybės narės ar kitos jurisdikcijos agentūra ar įstaiga, arba bet kuris vienas ar keli iš jų.

Vyriausybės įsteigta finansų įstaiga nelaikoma finansų įstaiga 2014 m. gruodžio 9 d. Tarybos direktyvos Nr. 2014/107/ES, bendrojo duomenų teikimo standarto (CRS) ir Informacijos, būtinos tarptautiniams bendradarbiavimams dėl automatinių informacijos apie finansines sąskaitas mainų įgyvendinti, pateikimo taisyklių, patvirtintų VMI prie FM viršininko įsakymu Nr. VA-102 (toliau – taisyklės) prasme ir jai nėra pareigos teikti informacijos apie finansines sąskaitas.

Ar Lietuvos Respublikos juridiniai asmenys, įsteigti ir veikiantys pagal Lietuvos Respublikos Labdaros ir paramos fondų įstatymą, atitinka aktyvaus nefinansinio subjekto kriterijų?

Taisyklių 43.8.5 papunktyje nurodyta, kad pagal nefinansinio subjekto valstybės narės arba kitos rezidavimo vietos jurisdikcijos galiojančius įstatymus arba nefinansinio subjekto steigimo dokumentus reikalaujama, kad likvidavus nefinansinį subjektą arba nutraukus jo

veiklą, visas jo turtas būtų perduotas Vyriausybės subjektui ar kitai nepelno organizacijai arba išmarinis turtas būtų perduotas nefinansinio subjekto valstybės narės arba kitos rezidavimo vietos jurisdikcijos Vyriausybės ar kurio nors jos politinio vieneto naudai. Taisyklių 7 priedo 43.8.3 papunktyje nustatytame reikalavime nurodoma, kad subjektas turi neturėti akcininkų ar narių, kurie turėtų nuosavybės ar naudos teisių į jo (subjekto) pajamas ar turtą.

Atsižvelgiant į tai, kad pagal Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymą, prieš perduodant labdaros / paramos fondo turtą Lietuvos Respublikos Vyriausybės subjektui ar kitai ne pelno organizacijai, dalis tokio subjekto lėšų / turto skiriama dalininkų įnašo gražinimui, laikoma, kad labdaros / paramos fondai neatitinka aktyviam nefinansiniam subjektui keliamų reikalavimų.

Ar finansų įstaiga, gavusi duomenų apie kliento jurisdikcijos pasikeitimą, privalo šiuos duomenis pateikti VMI?

Taisyklių 12 punktą nurodo, jog finansų įstaiga turi nustatyti / sukurti tvarkas (priemones), kurios būtų skirtos praneštinoms sąskaitoms nustatyti. Finansų įstaigos nustatytos tvarkos turi apimti nustatymą jurisdikcijos, kurioje sąskaitos turėtojas arba kontroliuojantis asmuo yra rezidentas mokesčių tikslais ir kitą informaciją, kuri gali būti reikalinga įgyvendinant nustatytus reikalavimus. Finansų įstaiga, gavusi duomenų apie kliento jurisdikcijos pasikeitimą, privalo šiuos duomenis pateikti VMI, o rašte minima kliento anketa, manytina, kad yra pakankamas įrodymas kliento jurisdikcijos nustatymui.

Koks yra informacijos už kalendorinius metus pateikimo terminas?

Taisyklių 9 punkte įtvirtinta, kad informacija už kalendorinius metus turi būti pateikta VMI prie FM iki kitų kalendorinių metų liepos mėn. 1 d. Pirmasis informacijos teikimas už 2016 metus vyko iki 2017 m liepos mėn. 1 d.